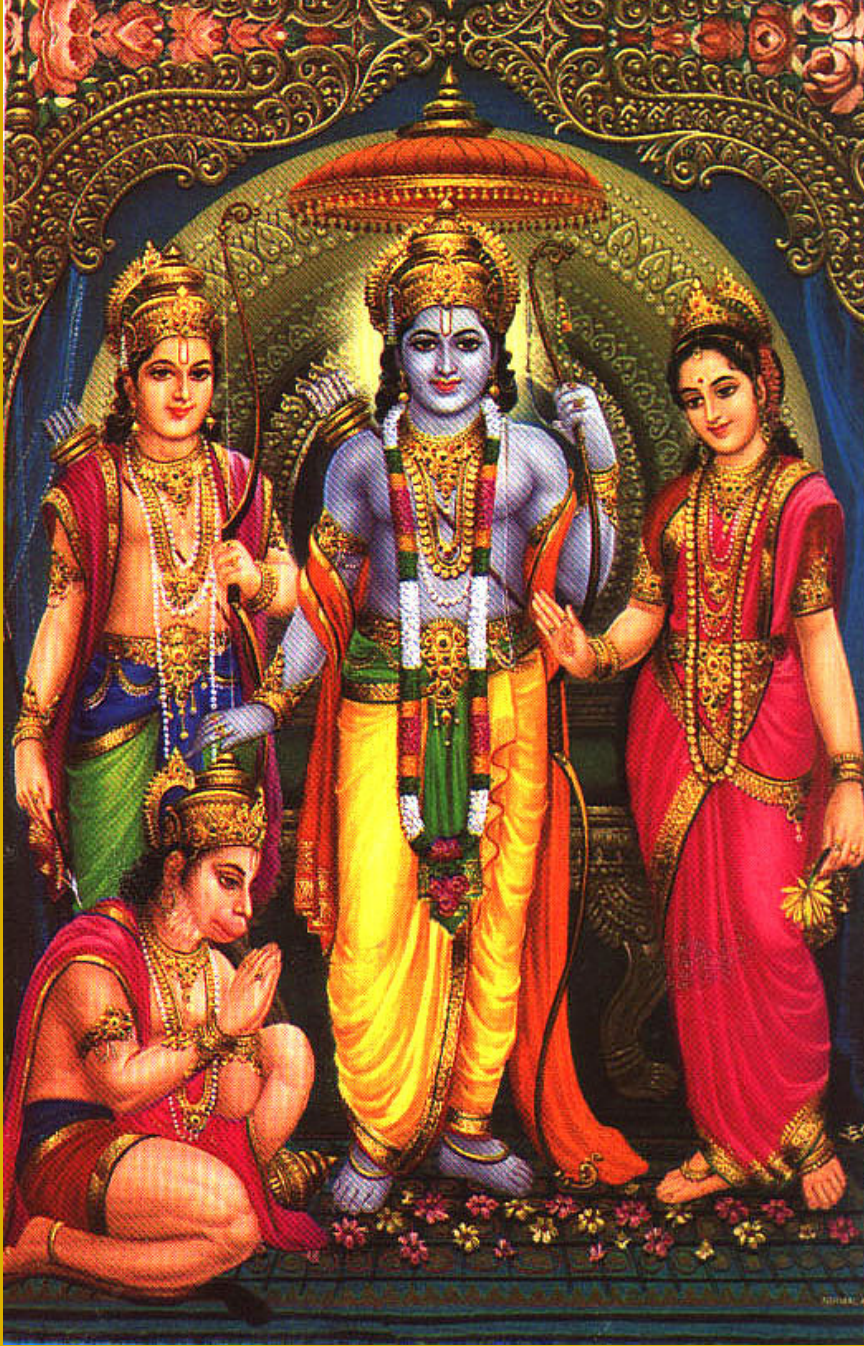

Sri Sundarakanda Navaham

Day 6- Sargas 37-46

Courtesy:

Upanishad Siddhanta Acharya Peetham

www.jeeyarkakinada.com

పారాయణారంభమున చదువవలసిన శ్లోకములు

ఆచార్యస్తుతిః

శ్రీశైలేశదయాపాత్రం, ధీభక్త్యాది గుణార్ణవమ్,
యతీంద్రప్రవణం వందే, రమ్యజామాతరం మునిమ్ 1

లక్ష్మీనాథసమారంభాం, నాథయామున మధ్యమామ్,
అస్మదాచార్య పర్యంతాం, వందే గురుపరంపరామ్ 2

యో నిత్య మచ్యుతపదాంబుజ యుగ్మరుక్మ,
వ్యామోహత స్తదితరాణి తృణాయమేనే,
అస్మద్గురో ర్భగవతోఽస్య దయైకసింధోః,
రామానుజస్య చరణౌ శరణం ప్రపద్యే. 3

మాతాపిత యువతయస్తనయా విభూతిః,
సర్వం యదేవ నియమేన మదన్యయానామ్,
ఆద్యస్య నః కులపతేః వకుళాభిరామం,
శ్రీమత్తదంఘ్రియుగళం ప్రణమామి మూర్ధ్నా 4

భూతం సరశ్చ మహదాహ్వయ భట్టనాథ,
శ్రీ భక్తిసార కులశేఖర యోగివాహన్,
భక్తాంఘ్రిరేణు పరకాలయతీంద్ర మిశ్రాన్,
శ్రీమత్ పరాంకుశమునిం ప్రణతోఽస్మి నిత్యమ్. 5

పితామహస్యాపి పితామహాయ, ప్రాచేతసాదేశ ఫలప్రదాయ,
శ్రీ భాష్యకారోత్తమ దేశికాయ, శ్రీశైలపూర్ణాయ నమో నమస్తాత్. 6

కూజంతం రామరామేతి, మధురం మధురాక్షరమ్,
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం, వందే వాల్మీకికోకిలమ్. 7

వాల్మీకే ర్మునిసింహస్య, కవితావనచారిణః.
శృణ్వన్ రామకథానాదం, కో న యాతి పరాంగతిమ్. 8

యః పిబన్ సతతం రామ, చరితామృతసాగరమ్,
అతృప్తస్తం మునిం వందే, ప్రాచేతస మకల్మషమ్. 9

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసమ్,
రామాయణ మహామాలా, రత్నం వందే ఓ నిలాత్మజమ్ 10

అంజనానందనం వీరం, జానకీశోకనాశనమ్,
కపీశ మక్షహంతారం, వందే లంకాభయంకరమ్ 11

ఆమిషీకృత మార్తాండం, గోష్పదీకృత సాగరమ్,
తృణీకృత దశగ్రీవమ్, అంజనేయం నమామ్యహమ్ 12

మనోజవం మారుతతుల్య వేగం, జితేంద్రియం బుద్ధిమతాం పరిష్ఠమ్,
వాతాత్మజం వానరయూథముఖ్యం, శ్రీరామదూతం శిరసానమామి. 13

ఉల్లంఘ్య సిన్ధోః సలిలం సలీలం, యశ్శౌకవహ్నిం జనకాత్మజాయాః,
ఆదాయ తేనైవ దదాహ లంకాం, నమామి తం ప్రాంజలి రాంజనేయమ్. 14

అంజనేయ మతిపాటలాననం, కాంచనాద్రికమనీయ విగ్రహమ్,
పారిజాత తరుమూల వాసినం, భావమామి పవమాన నందనమ్. 15

యత్ర యత్ర రఘునాథ కీర్తనం, తత్ర తత్ర కృత మస్తకాంజలిమ్,
బాష్పవారి పరిపూర్ణ లోచనం, మారుతిం నమత రాక్షసాంతకమ్. 16

వేద వేద్యే పరేపుంసి, జాతే దశరథాత్మజే,
వేదః ప్రాచేతసా దాసీత్, సాక్షాత్ రామాయణాత్మనా. 17

తదుపగత సమాస సంధియోగం
సమమధురోపనతార్థ వాక్యబద్ధమ్,
రఘువరచరితం మునిప్రణీతం,
దశశిరసశ్చ వధం నిశామయధ్యమ్. 18

శ్రీరాఘవం దశరథాత్మజ మప్రమేయం,
సీతాపతిం రఘుకులాన్వయ రత్నదీపమ్,
ఆజానుబాహు మరవిందదళాయతాక్షం,
రామం నిశాచరవినాశకరం నమామి 19

చైదేహీ సహితం సురుద్రుమతలే హైమే మహామండపే
మధ్యే పుష్పక మాసనే మణిమయే వీరాసనే సుస్థితమ్,
అగ్రే వాచయతి ప్రభంజనసుతే తత్త్వం మునిభ్యః పరం
వ్యాఖ్యాంతం భరతాదిభిః పరివృతం రామం భజే శ్యామలమ్.

శ్రీరామం భజే శ్యామలమ్

(ఇంతవరకు విన్నపించి ఇక సంపుటికరణ

శ్లోకములు చదివి పారాయణ ప్రారంభించవచ్చును.)

సంపుటికరణ శ్లోకములు

శ్లో॥ అపదామపహర్తారం,
దాతారం సర్వసంపదాం ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం,
భూయోభూయో నమామ్యహం ॥

శ్లో॥ శంపామధ్య స్ఫురన్నీల,
తోయద ద్యుతి విగ్రహం ।
సీతయా అలింగితం రామం,
కలయే అభీష్ట సిద్ధయే ॥

శ్లో॥ ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ,
రామో దాశరథిర్యది ।
పౌరుషేచ అప్రతిద్యుంద్యః,
శరైనం జహి రావణిమ్ ॥

శ్లో॥ సకృదేవ ప్రపన్నాయ,
తవాస్మీతి చ యాచతే ।
అభయం సర్వభూతేభ్యో,
దదామ్యేతత్ ప్రతం మమ ॥

శ్లో॥ త్వమస్మిన్ కార్యనిర్వోగే,
ప్రమాణం హరిసత్తమ ।
రాఘవః త్వత్సమారంభాత్,
మయియత్నపరో భవేత్ ॥

హరిఃఓమ్

ఓమ్ శ్రీరామాయ నమః

శ్రీ మద్రామాయణే, సుందరకాండే

షట్త్రింశ స్సర్గః (36)

సా రామసంకీర్తన వీతశోకా
రామస్య శోకేన సమానశోకా
శరన్ముఖే సాంబుదశేషచంద్రా
నిశేవ వైదేహసుతా బభూవ.

47

ఇత్యార్షే, శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే,
చతుర్వింశత్ సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
శ్రీమత్సుందరకాండే షట్త్రింశ స్సర్గః.

సప్తత్రింశ స్సర్గః (37)

సీతా తద్వచనం శ్రుత్వా, పూర్ణచంద్రనిభాననా
హనూమంత మువా చేదం, ధర్మార్థసహితం వచః.

1

అమృతం విషసంస్పృష్టం, త్వయా వానర భాషితం
యచ్చ నాన్యమనా రామో, యచ్చ శోకపరాయణః.

2

ఐశ్వర్యే వా సువిస్తీర్ణే, వ్యసనే వా సుదారుణే
రజ్జ్వేవ పురుషం బధ్యా, కృతాంతః పరికర్షతి.

3

విధి ర్నూన మసంహార్యః, ప్రాణినాం ప్లవగోత్తమ
సౌమిత్రిం మాం చ రామం చ, వ్యసనైః పశ్యమోహితాన్.

4

శోక స్యాస్య కదా పారం, రాఘవోఽధిగమిష్యతి
ప్లవమానః పరిశ్రాంతో, హతనౌ స్సాగరే యథా. 5

రాక్షసానాం వధం కృత్వా, సూదయిత్వా చ రావణం
లంకా మున్ములితాం కృత్వా, కదా ద్రక్ష్యతి మాం పతిః. 6

స వాచ్య స్సంత్వర స్యేతి, యావ దేవ స పూర్వతే
అయం సంవత్సరః కాలః, తావద్ధి మమ జీవితమ్. 7

వర్తతే దశమో మాసో, ద్వౌతు శేషౌ ప్లవంగమ
రావణేన నృశంసేన, సమయో యః కృతో మమ. 8

విభీషణేన చ భ్రాత్రా, మమ నిర్వాతనం ప్రతి
అనునీతః ప్రయత్నేన, న చ తత్కురుతే మతిమ్. 9

మమ ప్రతిప్రదానం హి, రావణస్య న రోచతే
రావణం మార్గతే సంఖ్యే, మృత్యుః కాలవశం గతమ్. 10

జ్యేష్ఠా కన్యాఽనలా నామ, విభీషణసుతా కపే
తయా మమేద మాఖ్యాతం, మాత్రా ప్రహితయా స్వయమ్. 11

అసంశయం హరిశ్రేష్ఠ, క్షిప్రం మాం ప్రాప్స్యతే పతిః
అంతరాత్మా హి మే శుద్ధః, తస్మిం శ్చ బహవో గుణాః. 12

ఉత్సాహః పౌరుషం సత్త్వం, అన్యశంస్యం కృతజ్ఞతా
విక్రమ శ్చ ప్రభావ శ్చ, సంతి వానర రాఘవే. 13

చతుర్దశ సహస్రాణి, రాక్షసానాం జఘాన యః
జనస్థానే వినా భ్రాత్రా, శత్రుః క స్తస్య నో ద్విజేత్. 14

స స శక్య స్తులయితుం, వ్యసనైః పురుషర్షభః
అహం తస్య ప్రభావజ్ఞా, శక్రస్యేవ పులోమజా 15

- శరణాలాంఘమాన్ శూరః, కపే రామదివాకరః
శత్రురక్షోమయం తోయం, ఉపశోషం నయిష్యతి. 16
- ఇతి సంజల్పమానాం తాం, రామార్థే శోకకర్షితాం
అశ్రుసంపూర్ణనయనాం, ఉవాచ వచనం కపిః. 17
- శ్రుత్వైవ తు వచో మహ్యం, క్షిప్ర మేష్యతి రాఘవః
చమూం ప్రకర్షన్మహతీం, హర్ష్యక్షగణసంకులామ్. 18
- అథవా మోచయిష్యామి, త్వా మద్వైవ వరాననే
అస్మా ద్దుఃఖా దుపారోహ, మమ పృష్ఠ మనిందితే. 19
- త్వాం హి పృష్ఠగతాం కృత్వా, సంతరిష్యామి సాగరం
శక్తి రస్తి హి మే వోధుం, లంకా మపి సరావణామ్. 20
- అహం ప్రస్రవణస్థాయ, రాఘవా యాద్య మైథిలి
ప్రాపయిష్యామి శక్రాయ, హవ్యం హుత మివానలః. 21
- ద్రక్ష్య స్యద్వైవ వైదేహి, రాఘవం సహలక్ష్మణం
వ్యవసాయసమాయుక్తం, విష్ణుం దైత్యవధే యథా. 22
- త్వద్ధర్మనకృతోత్సాహం, అశ్రమస్థం మహాబలం
పురందర మివాసీనం, నాకరాజస్య మూర్ధని. 23
- పృష్ఠ మారోహ మే దేవి, మా వికాంక్షస్య శోభనే
యోగ మన్యిచ్చ రామేణ, శశాంకే నేవ రోహిణీ. 24
- కథయం తీవ చంద్రేణ, సూర్యేణ చ మహర్నిషా
మత్పుష్ఠ మధిరుహ్య త్వం, తరాఽకాశమహర్ణవౌ. 25
- న హి మే సంప్రయాతస్య, త్వా మితో నయతోఽంగనే!
అనుగంతుం గతిం శక్తాః, సర్వే లంకానివాసినః. 26

- యదై వాహ మిహ ప్రాప్తః, తదై వాహ మనంశయః
యాస్యామి పశ్య వైదేహి, త్యా ముద్యమ్య విహాయసమ్. 27
- మైథిలీ తు హరిశ్రేష్ఠాత్, శ్రుత్వా వచన మద్భుతం
హర్షవిస్మితసర్వాంగీ, హనుమంత మథాబ్రవీత్. 28
- “హనుమన్ దూర మధ్యానం, కథం మాం వోధు మిచ్ఛసి,
తదేవ ఖలు తే మన్యే, కపిత్వం హరియాధప. 29
- కథం వాల్మశరీర స్త్యం, మా మితో నేతు మిచ్ఛసి
సకాశం మానవేంద్రస్య, భర్తు ర్మే ప్లవగర్షభ” 30
- సీతాయా వచనం శ్రుత్వా, హనుమాన్ మారుతాత్మజః
చింతయామాస లక్ష్మీవాన్, నవం పరిభవం కృతమ్. 31
- న మే జానాతి సత్త్వం వా, ప్రభావం వాఽసితేక్షణ
తస్మా త్పశ్యతు వైదేహి, యద్రూపం మమ కామతః. 32
- ఇతి సంచింత్య హనుమాన్, తదా ప్లవగసత్తమః
దర్శయామాస వైదేహ్యః, స్వరూప మరిమర్దనః. 33
- స తస్మా త్పాదపా ధీమాన్, ఆప్లుత్య ప్లవగర్షభః
తతో వర్ధితు మారేభే, సీతాప్రత్యయకారణాత్. 34
- మేరుమందరసంకాశో, బభౌ దీప్తానలప్రభః
అగ్రతో వ్యవతస్థే చ, సీతాయా వానరోత్తమః. 35
- హరిః పర్యతసంకాశః, తామ్రవక్త్రో మహాబలః
వజ్రదంష్ట్రనభో భీమో, వైదేహీ మిద మబ్రవీత్. 36
- “సపర్యతవనోద్దేశాం, సాట్టప్రాకారతోరణం
లంకా మిమాం సనాథాం వా, నయితుం శక్తి రస్మి మే. 37

త దవస్థాప్యతాం బుద్ధిః, అలం దేవి వికాంక్షయా
విశేకం కురు వైదేహి, రాఘవం సహలక్ష్మణమ్. 38

తం దృష్ట్వా భీమసంకాశం, ఉవాచ జనకాత్మజా
పద్యపత్రవిశాలాక్షీ, మారుత స్వారసం సుతమ్. 39

తవ సత్త్వం బలం చైవ, విజానామి మహాకపే
వాయో రివ గతిం చైవ, తేజ శ్చాగ్నే రివాద్భుతమ్. 40

ప్రాకృతోఽన్యః కథం చేమాం, భూమి మాగంతు మర్తతి
ఉదధే రప్రమేయస్య, పారం వానరపుంగవ. 41

జానామి గమనే శక్తిం, నయనే చాపి తే మమ
అవశ్యం సంప్రధార్యాశు, కార్యసిద్ధి ర్మహాత్మనః. 42

అయుక్తం తు కపిశ్రేష్ఠ, మమ గంతుం త్వయాఽనఘ
వాయువేగ సవేగస్య, వేగో మాం మోహయే త్తవ. 43

అహ మాకాశ మాపన్నా, హ్యుప ర్యుపరి సాగరం
ప్రపతేయం హి తే పృష్ఠాత్, భయా ద్వేగేన గచ్ఛతః. 44

పతితా సాగరే చాహం, తిమినక్రఙ్గుషాకులే
భవేయ మాశు వివశా, యాదసా మన్న ముత్తమమ్. 45

న చ శక్త్యే త్వయా సార్థం, గంతుం శత్రువినాశన!
కళత్రవతి సందేహః, త్వయ్యపి స్యా దసంశయః. 46

హ్రీయమాణాం తు మాం దృష్ట్వా, రాక్షసా భీమవిక్రమాః
అనుగచ్ఛేయు రాదిష్ఠాః, రావణేన దురాత్మనా. 47

తైస్త్వం పరివృత శ్శూరైః, శూలముద్గరపాణిభిః
భవేస్త్వం సంశయం ప్రాప్తో, మయా వీరకళత్రవాన్. 48

- సాయుధా బహవో వ్యోమ్ని, రాక్షసా స్త్యం నిరాయుధః
కథం శక్త్యసి సంయాతుం, మాం చైవ పరిరక్షితుమ్. 49
- యుధ్యమానస్య రక్షోభిః, తవ తైః కూరకర్మభిః
ప్రపతేయం హి తే పృష్ఠాత్, భయార్తా కపిసత్తమ. 50
- అథ రక్షాంసి భీమాని, మహంతి బలవంతి చ
కథంచి త్సాంపరాయే త్వాం, జయేయుః కపిసత్తమ. 51
- అథవా యుధ్యమానస్య, పతేయం విముఖస్య తే
పతితాం చ గృహీత్వా మాం, నయేయుః పాపరాక్షసాః. 52
- మాం వా హరేయుః త్వత్ హస్తాత్, విశసేయు రథాపి వా
అవ్యవస్థా హి దృశ్యేతే, యుద్ధే జయపరాజయౌ. 53
- అహం వాపి విపద్యేయం రక్షోభి రభితర్జితా
త్వత్ప్రయత్నో హరిశ్రేష్ఠ, భవేన్నిష్ఫల ఏవ తు. 54
- కామం త్వ మసి పర్యాప్తో, నిహంతుం సర్వరాక్షసాన్
రాఘవస్య యశో హీయేత్, త్వయా శస్తైస్తు రాక్షసైః. 55
- అథవా౨దాయ రక్షాంసి, న్యసేయు స్సంవృతే హి మాం
యత్ర తే నాభిజానీయుః, హరయౌ నాపి రాఘవౌ. 56
- ఆరంభ స్తు మదర్థే౨యం, తత స్తవ నిరర్థకః
త్వయా హి సహ రామస్య, మహా నాగమనే గుణః. 57
- మయి జీవిత మాయత్తం, రాఘవస్య మహాత్మనః
భ్రాతృణాం చ మహాబాహో, తవ రాజకులస్య చ. 58
- తౌ నిరాశౌ మదర్థం తు, శోకసంతాప కర్మితౌ
సహ సర్వక్షహరిభిః, త్యక్తతః ప్రాణసంగ్రహమ్. 59

భర్తృభక్తిం పురస్కృత్య, రామా దన్యస్య వానర
న స్పృశామి శరీరం తు, పుంసో వానరపుంగవ. 60

య దహం గాత్రసంస్పర్శం, రావణస్య బలా ధృతా
అనీశా కిం కరిష్యామి, వినాథా వివశా సతీ. 61

యది రామో దశగ్రీవం, ఇహ హత్యా సబాంధవం
మా మితో గృహ్య గచ్ఛేత, తత్తస్య సదృశం భవేత్. 62

శ్రుతా హి దృష్టా శ్చ మయా పరాక్రమాః
మహాత్మన స్తస్య రణావమర్దినః
న దేవగంధర్వ భుజంగరాక్షసాః
భవంతి రామేణ సమా హి సంయుగే. 63

సమీక్య తం సంయతి చిత్రకార్ముకం
మహాబలం వానవతుల్యవిక్రమం
సలక్ష్మణం కో విషహేత రాఘవం
హుతాశనం దీప్త మివానిలేరితమ్. 64

సలక్ష్మణం రాఘవ మాజిమర్దనం
దిశాగజం మత్త మివ వ్యవస్థితమ్
సహేత కో వానరముఖ్య సంయుగే
యుగాంతసూర్యప్రతిమం శరార్చిషమ్. 65

స మే హరిశ్రేష్ఠ! సలక్ష్మణం పతిం
సయూథపం క్షిప్ర మిహోపపాదయ
చిరాయ రామం ప్రతి శోకకర్షితాం
కురుష్య మాం వానరముఖ్య హర్షితాం. 66

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే,
చతుర్వింశత్ సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
శ్రీమత్సుందరకాండే సప్తత్రింశ స్సర్గః.

అష్టత్రింశ స్సర్గః (38)

- తత స్స కపిశార్దూలః, తేన వాక్యేన హర్షితః
సీతా మువాచ త చ్చుత్వా, వాక్యం వాక్యవిశారదః. 1
- యుక్తరూపం త్వయా దేవి, భాషితం శుభదర్శనే
సదృశ్యం స్త్రీస్యభావస్య, సాధ్వీనాం వినయస్య చ. 2
- స్త్రీత్వం న తు సమర్థం హి, సాగరం వ్యతివర్తితుం
మా మధిష్ఠాయ విస్తీర్ణం, శతయోజన మాయతమ్. 3
- ద్వితీయం కారణం య చ్చ, బ్రవీషి వినయాన్వితే
రామా దన్యస్య నార్థామి, సంస్సర్ష మితి జానకి. 4
- ఏత త్తే దేవి సదృశం, పత్న్యా స్తస్య మహాత్మనః
కా హ్యన్యా త్వామ్ముతే దేవి, బ్రూయా ద్వచన మీదృశమ్. 5
- శ్రోష్యతే చైవ కాకుత్స్థః, సర్వం నిరవశేషతః
చేష్ఠితం యత్త్వయా దేవి, భాషితం మమ చాగ్రతః. 6
- కారణై ర్భూభి ర్దేవి, రామప్రియచికిర్షయా
స్నేహ ప్రస్కన్నమనసా, మయైత త్సముదీరితమ్. 7

లంకాయా దుష్ప్రవేశత్వాత్, దుస్తరత్వాత్ మహోదధేః
సామర్థ్యాత్ అత్యున చైవ, మయైతత్ సముదీరితమ్. 8

ఇచ్చామి త్వాం సమానేతుం, అద్వైత రఘుబంధునా
గురుస్నేహేన భక్త్యా చ, నాన్య ధైత దుదాహృతమ్. 9

యది నోత్యహసే యాతుం, మయా సార్థ మనిందితే
అభిజ్ఞానం ప్రయచ్ఛ త్వం, జానీయా ద్రాఘవో హి యత్.

ఏవ ముక్తా హనుమతా, సీతా సురసుతోపమా
ఉవాచ వచనం మందం, బాష్పప్రగ్రథితాక్షరమ్.

ఇదం శ్రేష్ఠ మభిజ్ఞానం, బ్రూయా స్వం తు మమ ప్రియం
 శైలస్య చిత్రకూటస్య, పాదే పూర్వోత్తరే పురా. 12

తాప సాశ్రమవాసిన్యాః, ప్రాజ్యమూలఫలోదకే
తస్మిన్ సిద్ధాశ్రమే దేశే, మందాకిన్యా హ్యదూరతః.

తస్యోపవనషండేషు, నానాపుష్పసుగంధిషు
విహృత్య సలిలక్లిన్నా, తవాంకే సముపావిశమ్.

తతో మాంసనమాయుక్తో, వాయసః పర్యతుండయత్
త మహం లోష్ఠ ముద్యమ్య, వారయామి స్మ వాయసమ్.

దొరయన్ స చ మాం కాకః, తత్రైవ పరిలీయతే
స చాప్యపారమ న్మాంసాత్, భక్షార్థీ బలిభోజనః.

ఉత్కర్షణ్వాం చ రశనాం, క్రుద్ధాయాం మయి పక్షిణీ
 స్రస్యమానే చ వసనే, తతో దృష్టా త్వయా హ్యహమ్. 17

- త్యయాఽపహసితా చాహం, క్రుద్ధా సంలజ్జితా తదా
భక్ష గృధ్నేన కాకేన, దారితా త్వా ముపాగతా. 18
- అసీనస్య చ తే శ్రాంతా, పునరుత్సంగ మావిశం
క్రుధ్యంతీ చ ప్రహృష్టేన, త్యయాఽహం పరిసాంత్యితా. 19
- బాష్పపూర్ణముఖీ మందం, చక్షుషీ పరిమార్జితీ
లక్ష్మితాఽహం త్యయా నాథ, వాయసేన ప్రకోపితా. 20
- పరిశ్రమాత్ ప్రసుప్తా చ, రాఘవాంకేఽప్యహం చిరం
పర్యాయేణ ప్రసుప్తశ్చ, మమాంకే భరతాగ్రజః. 21
- స తత్ర పునరేవాథ, వాయస స్సముపాగమత్
తత స్సుప్త ప్రబుద్ధాం మాం, రామస్యాంకాత్ సముత్థితామ్. 22
- వాయస స్సహసాఽఽగమ్య, విదదార స్తనాంతరే
పునః పున రథోత్పత్య, విదదార స మాం భృశమ్. 23
- తత స్సముక్తితో రామో, ముక్తై శ్శోణితబిందుభిః
వాయసేన తత స్తేన, బలవత్ క్లిశ్యమానయా. 24
- స మయా బోధితః శ్రీమాన్, సుఖసుప్తః పరంతపః
స మాం దృష్ట్వా మహాబాహుః, వితున్నాం స్తనయో స్తదా. 25
- అశీవిష ఇవ క్రుద్ధః, శ్వసన్ వాక్య మభాషత
కేన తే నాగనాసోరు, విక్షతం వై స్తనాంతరమ్. 26
- కః క్రీడతి సరోషేణ, పంచవక్త్రేణ భోగినా
వీక్షమాణ స్తత స్తం వై, వాయసం సముదైక్షత. 27

- నఖైః సరుధిరై స్తీక్తైః, మామే వాభిముఖం స్థితం
పుత్రః కిల సశక్రస్య, వాయసః పతతాం వరః. 28
- ధరాంతరగత శీఘ్రం, పవనస్య గతౌ సమః
తత స్తస్మిన్ మహాబాహుః, కోపసంవర్తితేక్షణః. 29
- వాయసే కృతవాన్ క్రూరాం, మతిం మతిమతాం వరః
స దర్శం సంస్తరాత్ గృహ్య, బ్రాహ్మణాస్త్రేణయోజయత్. 30
- స దీప్త ఇవ కాలాగ్నిః, జజ్వా లాభిముఖో ద్విజం
స తం ప్రదీప్తం చిక్షేప, దర్శం తం వాయసం ప్రతి. 31
- తత స్తం వాయసం దర్శః, సోఽబరేఽనుజగామ హ
అనుస్పృష్ట స్తదా కాకో, జగామ వివిధాం గతిమ్. 32
- లోకకామ ఇమం లోకం, సర్వం వై విచచార హ
స పిత్రా చ పరిత్యక్తః, సురైశ్చ సమహర్షిభిః. 33
- త్రీన్ లోకాన్ సంపరిక్రమ్య, త మేవ శరణం గతః
స తం నిపతితం భూమౌ, శరణ్య శృణవాగతమ్. 34
- వధార్త మపి కాకుత్స్థః, కృపయా పర్యపాలయత్
స శర్మ లబ్ధ్యా లోకేషు, తమేవ శరణం గతః. 35
- పరిద్యూనం విషణ్ణం చ, సత మాయాంత మబ్రవీత్
మోఘం కర్తుం న శక్యం తు, బ్రాహ్మ మస్త్రం త దుచ్యతామ్. 36
- హినస్తు దక్షిణాక్షి త్యత్, శర ఇత్యథ సోఽబ్రవీత్
తత స్తస్యాక్షి కాకస్య, హినస్తిన్య స దక్షిణమ్. 37

- దత్త్వా స దక్షిణం నేత్రం, ప్రాణేభ్యః పరిరక్షితః
స రామాయ నమస్సుత్వా, రాజ్ఞే దశరథాయ చ. 38
- విసృష్ట స్తేన వీరేణ, ప్రతిపేదే స్య మాలయం
మత్స్యతే కాకమాత్రే తు, బ్రహ్మాస్త్రం సముదీరితమ్. 39
- కస్మా ద్యో మాం హరత్వత్తః, క్షమసే తం మహీపతే
స కురుష్య మహోత్సాహః, కృపాం మయి నరర్షభ. 40
- త్యయా నాథవతీ నాథ, హ్యనాథా ఇవ దృశ్యతే
ఆన్యశంస్యం పరోధర్యః, త్వత్త ఏవ మయా శ్రుతః 41
- జానామి త్వాం మహావీర్యం, మహోత్సాహం మహాబలం
అపారపార మక్షోభ్యం, గాంభీర్యాత్ సాగరోపమమ్. 42
- భర్తారం ససముద్రాయా, ధరణ్యా వానవోపమం
ఏవ మస్త్రవిదాం శ్రేష్ఠః, సత్త్వవా న్బలవా నపి. 43
- కి మర్థ మస్త్రం రక్షస్సు, న యోజయతి రాఘవః
స నాగా నా పి గంధర్వాః, నాసురా న మరుద్గణాః. 44
- రామస్య సమరే వేగం, శక్తాః ప్రతిసమాధితుం
తస్య వీర్యవతః కశ్చిత్, యద్యన్తి మయి సంభ్రమః 45
- కిమర్థం న శరై స్తీక్షణైః, క్షయం నయతి రాక్షసాన్
భ్రాతు రాదేశ మాదాయ, లక్ష్మణో వా పరంతపః. 46
- కస్య హేతో ర్న మాం వీరః, పరిత్రాతి మహాబలః
యది తౌ పురుషవ్యాఘ్రౌ, వాయ్యగ్నిసమతేజసౌ. 47

- సురాణామపి దుర్ధర్షౌ, కిమర్థం మా ముపేక్షతః
మమైవ దుష్కృతం కించిత్, మహా దస్తి న సంశయః. 48
- సమర్థా వపి తౌ యన్మాం, నావేక్షేతే పరంతపౌ”
వైదేహ్యో వచనం శ్రుత్వా, కరుణం సాశ్రుభాషితమ్. 49
- అ థాబ్రవీ నృహతేజా, హనూమా న్మారుతాతృజః
త్వచ్ఛౌకవిముఖో రామో, దేవి సత్యేన మే శపే. 50
- రామే దుఃఖాభిపన్నే చ, లక్ష్మణః పరితప్యతే
కథంచి ద్భవతీ దృష్టా, న కాలః పరిశోచితుమ్. 51
- ఇమం ముహూర్తం దుఃఖానాం, ద్రక్ష్య స్యంత మనిందితే
తౌ వుభౌ పురుషవ్యాఘ్రౌ, రాజపుత్రౌ మహాబలౌ. 52
- త్వద్దర్శనకృతోత్సాహౌ, లంకాం భస్మీకరిష్యతః
హత్యా చ సమరే క్రూరం, రావణం సహబాంధవమ్. 53
- రాఘవ స్త్వాం విశాలాక్షి, స్వాం పురీం ప్రతి నేష్యతి
బ్రూహి యద్రాఘవో వాచ్యో, లక్ష్మణశ్చ మహాబలః. 54
- సుగ్రీవో వాపి తేజస్వీ, హరయోఽపి సమాగతాః
ఇత్యుక్తవతి తస్మింస్తు, సీతా సురసుతోపమా. 55
- ఉవాచ శోకసంతప్తా, హనూమంతం ప్లవంగమం
కౌసల్యా లోకభర్తారం, సుషువే యం మనస్వినీ. 56
- తం మమార్థే సుఖం పృచ్ఛ, శిరసా చాభివాదయ
ప్రజశ్చ సర్వరత్నాని, ప్రియా యాశ్చ వరాంగనాః. 57

ఐశ్వర్యం చ విశాలాయాం, పృథివ్యామపి దుర్లభం
పితరం మాతరం చైవ, సమ్మా న్యాభిప్రసాద్య చ. 58

అనుప్రవ్రజితో రామం, సుమిత్రా యేన సుప్రజాః
ఆనుకూల్యేన ధర్మాత్మా, త్యక్త్వా సుఖ మనుత్తమమ్. 59

అనుగచ్ఛతి కాకుత్స్థం, భ్రాతరం పాలయ న్యనే
సింహస్యంధో మహాబాహుః, మనస్వీ ప్రియదర్శనః. 60

పితృవ ద్వర్తతే రామే, మాతృవ న్మాం సమాచరన్
హ్రియమాణాం తదా వీరో, న తు మాం వేద లక్ష్మణః. 61

వృద్ధోపసేవీ లక్ష్మీవాన్, శక్తో న బహుభాషితా
రాజపుత్రః ప్రియః శ్రేష్ఠః, సదృశః శ్వశురస్యమే. 62

మమ ప్రియతరో నిత్యం, భ్రాతా రామస్య లక్ష్మణః
నియుక్తో ధురి యస్యాం తు, తా ముద్యహతి వీర్యవాన్. 63

యం దృష్ట్వా రాఘవో నైవ, వృత్తమార్య మనుస్మరేత్
స మమార్థాయ కుశలం, వక్తవ్యో వచనా న్మమ. 64

మృదుర్నిత్యం శుచి ర్దక్షః, ప్రియో రామస్య లక్ష్మణః
యథాహి వానరశ్రేష్ఠ, దుఃఖక్షయకరో భవేత్. 65

త్య మస్మిన్ కార్యనిర్ద్యోగే, ప్రమాణం హరిసత్తమ
రాఘవః త్వత్సమారంభాత్, మయి యత్సపరో భవేత్ 66

ఇదం బ్రూయా శ్చ మే నాథం, శూరం రామం పునః పునః
జీవితం ధారయిష్యామి, మాసం దశరథాత్మజ. 67

ఊర్ధ్వం మాసా న్నజీవేయం, సత్యే నాహం బ్రవీమి తే
రావణే నోపరుద్ధాం మాం, నికృత్యా పాపకర్మణా. 68

త్రాతు మర్హసి వీర త్వం, పాతాళాదివ కౌశికీం
తతో వస్త్రగతం ముక్త్యా, దివ్యం చూడామణిం శుభమ్. 69

ప్రదేయో రాఘవా యేతి, సీతా హనుమతే దదౌ
ప్రతిగృహ్య తతో వీరో, మణిరత్న మనుత్తమమ్. 70

అంగుళ్యా యోజయామాస, న హ్యస్య ప్రాభవ ద్భుజః
మణిరత్నం కపివరః, ప్రతిగృహ్యౌభివాద్య చ. 71

సీతాం ప్రదక్షిణం కృత్వా, ప్రణతః పార్శ్వతః స్థితః
హర్షేణ మహతా యుక్తః, సీతాదర్శనజేన సః. 72

హృదయేన గతో రామం, శరీరేణ తు విష్టితః

మణివర ముపగృహ్య తం మహార్థం
జనకనృపాత్మజయా ధృతం ప్రభావాత్
గిరిరివ పవనావధూతముక్తః
సుఖితమనాః ప్రతిసంక్రమం ప్రపేదే 73

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే,
చతుర్వింశత్ సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
శ్రీమత్సుందరకాండే అష్టత్రింశ స్సర్గః.

ఏకొనచత్వారింశ స్సర్గః (39)

- మణిం దత్వా తత స్సీతా, హనూమంత మథాఽబ్రవీత్
అభిజ్ఞాన మభిజ్ఞాతం, ఏత ద్రామస్య తత్త్వతః. 1
- మణిం తు దృష్ట్వా రామో వై, త్రయాణాం సంస్మరిష్యతి
వీరో జనన్యా మమ చ, రాజ్ఞో దశరథస్య చ. 2
- స భూయ స్త్వం సముత్సాహే, చోదితో హరిసత్తమ
అస్మిన్ కార్యసమారంభే, ప్రచింతయ యదుత్తరమ్. 3
- త్య మస్మిన్ కార్యనిర్వోగే, ప్రమాణం హరిసత్తమ
హనూమన్ యత్న మాస్థాయ, దుఃఖక్షయకరో భవ 4
- తస్య చింతయతో యత్నో, దుఃఖక్షయకరో భవేత్
స తథేతి ప్రతిజ్ఞాయ, మారుతి ర్భీమవిక్రమః. 5
- శిరసా వంద్య వైదేహీం, గమనా యోపచక్రమే
జ్ఞాత్వా సంప్రస్థితం దేవీ, వానరం పవనాత్మజమ్. 6
- బాష్పగద్గదయా వాచా, మైథిలీ వాక్య మబ్రవీత్
కుశలం హనుమన్ బ్రూయాః, సహితౌ రామలక్ష్మణౌ. 7
- సుగ్రీవం చ సహమాత్యం, వృద్ధాన్ సర్వాం శ్చ వానరాన్
బ్రూయా స్త్వం వానరశ్రేష్ఠ, కుశలం ధర్మసంహితమ్. 8
- యథా చ స మహాబాహుః, మాం తారయతి రాఘవః
అస్మాద్దుఃఖాంబుసంరోధాత్, త్వం సమాధాతు మర్హసి. 9

జీవంతిం మాం యథా రామః, సంభావయతి కీర్తిమాన్
త త్తథా హనుమ న్వాచ్యం, వాచా ధర్మమవాప్నుహి. 10

నిత్య ముత్సాహాయుక్తా శ్చ, వాచ శ్రుత్వా త్వ యేరితాః
వర్ధిష్యతే దాశరథేః, పౌరుషం మదవాప్తయే. 11

మత్సందేశయుతా వాచః, త్వత్తః శ్రుత్వాచ రాఘవః
పరాక్రమవిధిం వీరో, విధివ త్సంవిధాన్యతి. 12

సీతాయా వచనం శ్రుత్వా, హనుమా న్మారుతాత్మజః
శిరస్యంజలి మాధాయ, వాక్య ముత్తర మబ్రవీత్. 13

క్షిప్ర మేష్యతి కాకుత్స్థో, హర్షైకప్రవరై ర్ఘృతః
యస్తే యుధి విజి త్యారీన్, శోకం వ్యపనయిష్యతి. 14

సహి పశ్యామి మర్త్యేషు, నాసురేషు సురేషు వా
యస్తస్య క్షిపతో బాణాన్, స్థాతు ముత్సహతేఽగ్రతః. 15

అప్యర్క మపి పర్జన్యం, ఆపి వైవస్వతం యమం
సహి సోఢుం రణే శక్తః, తవ హేతో ర్విశేషతః. 16

సహి సాగరపర్యంతాం, మహీం శాసితు మీహతే
త్వన్నిమిత్రే హి రామస్య, జయో జనకనందిని. 17

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా, సమ్యక్ సత్యం సుభాషితం
జానకీ బహు మేనేఽథ, వచనం చేద మబ్రవీత్. 18

తత స్తం ప్రస్థితం సీతా, వీక్షమాణా పునః పునః
భర్తుస్నేహాన్వితం వాక్యం, సౌహార్దా దనుమానయత్. 19

- యది వా మన్యసే వీర, వ సైకాహ మరిందమ
కస్మింశ్చి త్సంవృతే దేశే, విశ్రాంత శ్వే గమిష్యసి. 20
- మమ చే దల్పభాగ్యాయాః, సాన్నిధ్యా త్తవ వానర
అస్య శోకస్య మహతో, ముహూర్తం మోక్షణం భవేత్. 21
- గతేహి హరిశార్దూల, పునరాగమనాయ తు
ప్రాణానా మపి సందేహో, మమస్యా న్నాత్రసంశయః. 22
- తవాదర్శనజ శ్శోకో, భూయో మాం పరితాపయేత్
దుఃఖా ద్దుఃఖపరామృష్టాం, దీపయన్నివ వానర. 23
- అయం చ వీర సందేహః, తిష్ఠ తీవ మ మాగ్రతః
సుమహం స్త్యత్సహయేషు, హర్షక్షేమ హరీశ్వర. 24
- కథం ను ఖలు దుష్కారం, తరిష్యంతి మహోదధిం
తాని హర్షక్షపైన్యాని, తౌ వా నరవరాత్మజౌ. 25
- త్రయాణా మేవ భూతానాం, సాగర స్యాస్య లంఘనే
శక్తిస్యాత్ వైనతేయస్య, తవ వా మారుతస్య వా. 26
- తదస్మిన్ కార్యనిర్వోగే, వీరై వం దురతిక్రమే
కిం పశ్యసి సమాధానం, త్వం హి కార్యవిదాం వరః. 27
- కామ మస్య త్వమే వైకః, కార్యస్య పరిసాధనే
పర్యాప్తః పరవీరఘ్న, యశస్యస్తే ఫలోదయః. 28
- బలై స్సమగ్రై ర్యది మాం, రావణం జిత్వ సంయుగే
విజయీ స్వపురీం యాయాత్, తత్తు మే స్యాద్యశ స్కరమ్. 29

శరై స్తు సంకులాం కృత్యా, లంకాం పరబలార్దనః
మాం నయే ద్యది కాకుత్స్థః, తత్తస్య సదృశం భవేత్. 30

తద్యథా తస్య విక్రాంతం, అనురూపం మహాత్మనః
భవే దాహవశూరస్య, తథా త్య ముపపాదయ. 31

తదర్థోపహితం వాక్యం, సహితం హేతుసంహితం
నిశమ్య హనుమాన్ శేషం, వాక్య ముత్తర మబ్రవీత్. 32

దేవి హర్షకృతస్యైవ, ఈశ్వరః ప్లవతాం వరః
సుగ్రీవ సృత్వసంపన్నః, తవార్థే కృతనిశ్చయః. 33

స వానరసహస్రాణాం, కోటిభి రభినంవృతః
క్షిప్ర మేష్యతి వైదేహి, రాక్షసానాం నిబర్హణః. 34

తస్య విక్రమసంపన్నాః, సత్త్వవంతో మహాబలాః
మనస్సంకల్పసంపాతాః, నిదేశే హరయః స్థితాః. 35

యేషాం నోపరి నాధస్తాత్, నతిర్యక్ సజ్జతే గతిః
న చ కర్మసు సీదంతి, మహాత్స్యమితతేజసః. 36

అసకృత్తై ర్మహాత్మాహైః, ససాగర ధరాధరా
ప్రదక్షిణీకృతా భూమిః, వాయుమార్గానుసారిభిః. 37

మద్విశిష్టాశ్చ తుల్యా శ్చ, సంతి తత్ర వనోకసః
మత్తః ప్రత్యవరః కశ్చిత్, నాస్తి సుగ్రీవసన్నిధౌ. 38

అహం తావ దిహ ప్రాప్తః, కిం పునస్తే మహాబలాః
న హి ప్రకృష్టాః ప్రేష్యంతే, ప్రేష్యంతే హీతరే జనాః. 39

- తదలం పరితాసేన, దేవి శోకో వ్యపైతు తే
ఏకోత్పాతేన తే లంకాం, ఏష్యంతి హరియాధపాః. 40
- మమ పృష్ఠగతౌ తౌ చ, చంద్రసూర్యా వివేదితౌ
త్వత్సకాశం మహాసత్త్వై, నృసింహౌ వా గమిష్యతః. 41
- తౌ హి వీరౌ నరవరౌ, సహితౌ రామలక్ష్మణౌ
అగమ్య నగరీం లంకాం, సాయకై ర్విధమిష్యతః. 42
- సగణం రావణం హత్వా, రాఘవో రఘునందనః
త్వా మాదాయ వరారోహే, స్వపురం ప్రతి యాస్యతి. 43
- త దాశ్వసిహి భద్రం తే, భవ త్వం కాలకాంక్షిణీ
న చిరాద్ద్రక్ష్యసే రామం, ప్రజ్వలంత మివానలమ్. 44
- నిహతే రాక్షసేంద్రేఽస్మిన్, సపుత్రామాత్యబాంధవే
త్వం సమేష్యసి రామేణ, శశాంకే నేవ రోహిణీ. 45
- క్షిప్రం త్వం దేవి శోకస్య, పారం యాస్యసి మైథిలి
రావణం చైవ రామేణ, నిహతం ద్రక్ష్యసేఽచిరాత్. 46
- ఏవ మాశ్వాస్య వైదేహీం, హనూమా న్మారుతాత్యజః
గమనాయ మతిం కృత్వా, వైదేహీం పున రబ్రవీత్. 47
- త మర్హిష్ణుం కృతాత్మానం, క్షిప్రం ద్రక్ష్యసి రాఘవమ్
లక్ష్మణం చ ధనుష్పాణీం, లంకాద్వార ముపస్థితమ్. 48
- సఖదంష్ట్రాయుధాన్ వీరాన్, సింహశార్థాల విక్రమాన్
వానరా న్యారణేంద్రాభాన్, క్షిప్రం ద్రక్ష్యసి సంగతాన్. 49

శైలాంబుదనికాశానాం, లంకామలయసానుషు
నర్దతాం కపిముఖ్యానాం, ఆర్యే యూథా న్యనేకశః. 50

స తు మర్మణి ఘోరేణ, తాడితో మన్మథేషుణా
న శర్మ లభతే రామః, సింహార్దిత ఇవ ద్విపః. 51

మా రుదో దేవి శోకేన, మాభూత్తే మనసోఽప్రియం
శచీవ పత్యా శక్రేణ, భర్తా నాథవతీ హ్యసి. 52

రామా ద్వీశిష్టః కోఽన్యోఽస్తి, కశ్చి త్సౌమిత్రిణా సమః
అగ్నిమారుతకల్పౌ తే, భ్రాతరౌ తవ సంశ్రయా. 53

నాస్మిం శ్చిరం వత్స్యసి దేవి దేశే
రక్షోగణై రధ్యుషితేఽతి రౌద్రే
న తే చిరా దాగమనం ప్రియస్య
క్షమస్య మత్సంగమకాలమాత్రమ్. 54

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే
చతుర్వింశత్ సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
శ్రీమత్సుందరకాండే ఏకోనచత్వారింశ స్సర్గః.

చత్వారింశస్సర్గః (40)

శ్రుత్వా తు వచనం తస్య, వాయుసూనో ర్మహాత్మనః
ఉవా చాత్మహితం వాక్యం, సీతా సురసుతోపమా. 1

త్వాం దృష్ట్వా ప్రియవక్తారం, సంప్రహృష్ట్యామి వానర
అర్థసంజాతసస్యేవ, వృష్టిం ప్రాప్య వసుంధరా. 2

యథా తం పురుష వ్యాఘ్రం, గాత్రై శ్శౌకాభికర్పితైః
సంస్పృశేయం సకామాహం, తథా కురు దయాం మయి. 3

అభిజ్ఞానం చ రామస్య, దద్యా హరిగణోత్తమ
క్షిప్తా మిషికాం కాకస్య, కోపా దేకాక్షిణతనీమ్. 4

మనశ్శీలాయా స్తిలకో, గండపార్శ్వే నివేశితః
త్వయా ప్రణష్టే తిలకే, తం కిల స్మర్తు మర్హసి. 5

స వీర్యవా న్కథం సీతాం, హృతాం సమనుమన్యసే
వసంతీం రక్షసాం మధ్యే, మహేంద్రవరుణోపమః. 6

ఏష చూడామణి ర్దివ్యో, మయా సుపరిరక్షితః
ఏతం దృష్ట్వాప్రహృష్ట్యామి, వ్యసనే త్వా మి వానఘ. 7

ఏష నిర్యాతిత శ్రీమాన్, మయా తే వారిసంభవః
అతః పరం న శక్త్యామి, జీవితుం శోకలాలసా 8

అసహ్యని చ దుఃఖాని, వాచ శ్చ హృదయచ్ఛిదః
రాక్షసీనాం సుఘోరాణాం, త్వత్కృతే మర్షయా మ్యహమ్. 9

- ధారయిష్యామి మాసం తు, జీవితం శత్రుసూదన
మాసా దూర్ఘం న జీవిష్యే, త్వయా హీనా నృపాత్మజ. 10
- ఘోరో రాక్షసరాజోఽయం, దృష్టిశ్చ న సుఖామయి
త్వాం చ శ్రుత్వా విషజ్జంతం, నజీవేయ మహం క్షణమ్. 11
- వైదేహ్యో వచనం శ్రుత్వా, కరుణం సాశ్రు భాషితం
అథాబ్రవీ నృహతేజా, హనుమా న్మారుతాత్మజః. 12
- త్వచ్ఛృకవిముఖో రామో, దేవి సత్యేన తే శపే
రామే దుఃఖాభిభూతే తు, లక్ష్మణః పరితప్యతే. 13
- కథంచి దృవతీ దృష్టా, న కాలః పరిశోచితుం
ఇమం ముహూర్తం దుఃఖానాం, అంతం ద్రక్ష్యసి భామిని. 14
- తా వుభౌ పురుషవాఘౌ, రాజపుత్రా వరిందమౌ
త్వద్దర్శనకృతోత్సాహౌ, లంకాం భస్మీకరిష్యతః. 15
- హత్యా తు సమరే క్రూరం, రావణం సహబాంధవం
రాఘవో త్వాం విశాలాక్షీ, స్వాం పురీం ప్రాపయిష్యతః. 16
- యత్తు రామో విజానీయాత్, అభిజ్ఞాన మనిందితే
ప్రీతినంజననం తస్య, భూయ స్త్వం దాతు మర్హసి. 17
- సాఽబ్రవీ ధృతమేవేతి, మయాభిజ్ఞాన ముత్తమం
ఏత దేవ హి రామస్య, దృష్ట్వా మత్కేశభూషణమ్. 18
- శ్రద్ధేయం హనుమన్ వాక్యం, తవ వీర భవిష్యతి
స తం మణివరం గృహ్య, శ్రీమాన్ ఘనగసత్తమః. 19

ప్రణమ్య శిరసా దేవీం, గమనా యోపచక్రమే
త ముత్పాతకృతో త్నాహం, అవేక్ష్య హరిపుంగవమ్. 20

వర్ధమానం మహావేగం, ఉవాచ జనకాత్మజా
అశ్రుపూర్ణముఖీ దీనా, బాష్పగద్గదయా గిరా. 21

హనుమన్ సింహసంకాశౌ, భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ
సుగ్రీవం చ సహమాత్యం, సర్వాన్ బ్రూయాహ్యనామయమ్. 22

యథా చ స మహాబాహుః, మాం తారయతి రాఘవః
అస్మా ద్దుఃఖాంబు సంరోధాత్, త్వం సమాధాతు మర్హసి. 23

ఇమం చ తీవ్రం మమ శోకవేగం
రక్షోభి రేభిః పరిభర్షనం చ
బ్రూయాస్తు రామస్య గత స్సమీపం
శివశ్చ తేఽధ్యాస్తు హరి ప్రవీర. 24

స రాజపుత్ర్యై ప్రతివేదితార్థః
కపిః కృతార్థః పరిహృష్టచేతాః
అల్పావశేషం ప్రసమీక్త్య కార్యం
దిశం హ్యూదీచీం మనసా జగామ. 25

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే,
చతుర్వింశత్ సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
శ్రీమత్సుందరకాండే చత్వారింశ స్సర్గః.

ఏక చత్వారింశ స్సర్గః (41)

స చ వాగ్విః ప్రశస్తాభిః, గమిష్యన్ పూజిత స్తయా
తస్మాద్దేశా దపక్రమ్య, చింతయామాస వానరః. 1

అల్పశేష మిదం కార్యం, దృష్టేయ మసితేక్షణా
త్రీ నుపాయా నతిక్రమ్య, చతుర్థ ఇహ లక్యతే. 2

న సామ రక్షస్సు గుణాయ కల్పతే
న దాన మర్థేప చితేషు యుజ్యతే
న భేదసాధ్యా బలదర్పితా జనాః
పరాక్రమ స్త్యేవ మమేహ రోచతే. 3

న చాస్య కార్యస్య పరాక్రమాదృతే
వినిశ్చయః కశ్చి దిహోపపద్యతే
హతప్రవీరా హి రణే హి రాక్షసాః
కథంచి దీయుః యదిహద్య మార్దవమ్. 4

కార్యే కర్మణి నిర్దిష్టే, యో బహున్యపి సాధయేత్
పూర్యకార్యావిరోధేన, స కార్యం కర్తు మర్హతి. 5

న హ్యేకస్సాధకో హేతుః, స్వల్ప స్యా పీహ కర్మణః
యో హ్యర్థం బహుధా వేద, స సమర్థోఽర్థసాధనే. 6

ఇహైవ తావత్ కృతనిశ్చయో హ్యహం
యదివ్రజేయం ప్లవగేశ్వరాలయం
పరాత్మ సమ్మర్థ విశేషతత్త్వవిత్
తతః కృతం స్యా న్మమభర్తృశాసనమ్. 7

కథం ను ఖల్వద్య భ వే త్సుభాగతం
 ప్రసహ్య యుద్ధం మమ రాక్షసై స్సహ
 తదైవ ఖల్వాత్మబలం చ సారవత్
 సంమానయే న్మాం చ రణే దశాననః. 8

తత స్సమాసాద్య రణే దశాననం
 సమంత్రివర్గం సబల ప్రయాయినం
 హృది స్థితం తస్య మతం బలం చ వై
 సుఖేన మత్వాహ మితః పున ర్రజే. 9

ఇద మస్య నృశంసస్య, నందనోపమ ముత్తమం
 వనం నేత్రమనఃకాంతం, నానాద్రుమలతాయుతమ్. 10

ఇదం విధ్వంసయిష్యామి, శుష్కం వన మివానలః
 అస్మిన్ భగ్నే తతః కోపం, కరిష్యతి దశాననః. 11

తతో మహ త్సాశ్వమహారథద్విపం
 బలం సమాదేక్ష్యతి రాక్షసాధిపః
 త్రిశూలకాలాయసపట్టిసాయుధం
 తతో మహ ద్యుద్ధ మిదం భవిష్యతి. 12

అహం తు తై స్సంయతి చండవిక్రమైః
 సమేత్య రక్షోభి రసహ్యవిక్రమః
 నిహత్య తద్రావణచోదితం బలం
 సుఖం గమిష్యామి కపీశ్వరాలయమ్. 13

తతో మారుతవత్ క్రుద్ధో, మారుతి ర్భీమవిక్రమః
 ఊరువేగేన మహతా, ద్రుమాన్ క్షేప్తు మథారభత్. 14

తతస్తు హనుమాన్వీరో, బభంజ ప్రమదావనం
మత్తద్విజనమాఘుష్టం, నానాద్రుమ లతాయుతమ్. 15

తద్వనం మథితైః వృక్షైః, భిన్నైశ్చ సలిలాశయైః
చూర్ణితైః పర్వతాగ్రై శ్చ, బభూవాప్రియదర్శనమ్. 16

నానాశకుంతవిరుతైః, ప్రభిన్నై స్సలిలాశయైః
తామ్రైః కిసలయైః క్లాంతైః, క్లాంతద్రుమలతాయుతమ్. 17

స బభౌ తద్వనం తత్ర, దావానలహతం యథా
వ్యాకులావరణ రేజుః, విహ్వలా ఇవ తా లతాః. 18

లతాగృహైః చిత్రగృహై శ్చ నాశితైః
మహోరగైః వ్యాళమృగైశ్చ నిర్భుతైః
శిలాగృహైః ఉన్మథితై స్తథా గృహైః
ప్రణష్టరూపం తదభూ న్మహద్వనమ్. 19

సా విహ్వలా శోకలతాప్రతానా
వనస్థలీ శోకలతాప్రతానా
జాతా దశాస్య ప్రమదావనస్య
కపే ర్భలాద్ధి ప్రమదావనస్య. 20

స తస్య కృత్వా ర్థపతే ర్మహాకపిః
మహ ద్వ్యభీకం మనసో మహాత్మనః
యుయుత్సు రేకో బహుభి ర్మహాబలైః
శ్రియా జ్వలన్ తోరణ మాస్థితః కపిః. 21

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే,
చతుర్వింశత్ సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
శ్రీమత్పుండరకాండే ఏకచత్వారింశ స్సర్గః.

ద్విచత్వారింశ స్సర్గః (42)

- తతః పక్షి నినాదేన, వృక్షభంగస్యనేన చ
బభూవు స్రాసనంభ్రాంతాః, సర్వే లంకానివాసినః. 1
- విద్రుతాశ్చ భయత్రస్తాః, వినేదుర్భుగపక్షిణః
రక్షసాం చ నిమిత్తాని, క్రూరాణి ప్రతిపేదిరే. 2
- తతో గతాయాం నిద్రాయాం, రాక్షస్యో వికృతాననాః
తద్యనం దదృశు ర్భగ్నం, తం చ వీరం మహాకపిమ్. 3
- స తాన్ దృష్ట్వా మహాబాహుః, మహాసత్త్వే మహాబలః
చకార సుమహా ద్రూపం, రాక్షసీనాం భయావహమ్. 4
- తత స్తం గిరిసంకాశం, అతికాయం మహాబలం
రాక్షస్యో వానరం దృష్ట్వా, పప్రచ్ఛు ర్జనకాత్మజామ్. 5
- కోఽయం కస్య కుతో వాఽయం, కిన్నిమిత్త మిహగతః
కథం త్వయా సహనేన, సంవాదః కృత ఇత్యుత. 6
- అచక్ష్య నో విశాలాక్షి, మాభూత్తే సుభగే భయం
సంవాద మసితాపాంగే, త్వయా కిం కృతవా నయమ్. 7
- అథా బ్రవీత్ తదా సాధ్యే, సీతా సర్వాంగసుందరీ
రక్షసాం భీమరూపాణాం, విజ్ఞానే మమ కా గతిః. 8
- యూయ మే వాభిజానీత, యోఽయం యద్వా కరిష్యతి
అహి రేవ హ్యహేః పాదాన్, విజానాతి న సంశయః 9

- తస్యోగ్రరూప స్యోగ్ర త్వం, దండ మాజ్ఞాతు మర్హసి
సీతా సంభాషితా యేన, తద్వనం చ వినాశితమ్. 20
- మనః పరిగృహీతాం తాం, తవ రక్షోగణేశ్వర
క స్సీతా మఖిభాషేత, యో న స్యాత్ త్వక్త జీవితః. 21
- రాక్షసీనాం వచ శ్రుత్వా, రావణో రాక్షసేశ్వరః
హతాగ్ని రివ జజ్వల, కోపసంవర్తితేక్షణః. 22
- తస్య క్రుద్ధస్య నేత్రాభ్యాం, ప్రాపతన్నస్రబిందవః
దీప్తాభ్యా మివ దీపాభ్యాం, సార్పిష స్నేహబిందవః. 23
- అత్మన స్సద్భూషాన్ శూరాన్, కింకరా న్నామ రాక్షసాన్
వ్యాదిదేశ మహాతేజాః, నిగ్రహార్థం హనూమతః 24
- తేషా మశీతిసాహస్రం, కింకరాణాం తరస్వినాం
నిర్యయు ర్భవనా త్రస్మాత్, కూటముద్గరపాణయః. 25
- మహోదరా మహదంష్ట్రాః, ఘోరరూపా మహాబలాః
యుద్ధాభిమనస స్సర్వే, హనుమద్గ్రహణో న్ముఖాః. 26
- తే కపీంద్రం సమాసాద్య, తోరణస్థ మవస్థితం
అభిషేతు ర్మహావేగాః, పతంగా జవ పావకమ్. 27
- తే గదాభి ర్విచిత్రాభిః, పరిఘైః కాంచనాంగదైః
అజఘ్ను ర్వానర శ్రేష్ఠం, శరై శ్చాదిత్యసన్నిభైః. 28
- ముద్గరైః పట్టసై శ్శూలైః, ప్రాసతోమరశక్తిభిః
పరివార్య హనుమంతం, సహసా తస్మ రగ్రతః. 29

- హనూమానపి తేజస్వీ, శ్రీమాన్ పర్యతసన్నిభః
క్రితా వావిధ్య లాంగూలం, ననాద చ మహాస్యనమ్. 30
- స భూత్వా సుమహాకాయో, హనూమా న్మారుతాత్మజః
ధృష్ట మాస్ఫోటయామాస, లంకాం శబ్దేన పూరయన్. 31
- తస్యాస్ఫోటితశబ్దేన, మహతా సానునాదినా
పేతు ర్విహంగా గగనాత్, ఉచ్చైః చేద మఘోషయత్. 32
- జయ త్యతిబలో రామో, లక్ష్మణశ్చ మహాబలః
రాజా జయతి సుగ్రీవో, రాఘవేణాభి పాలితః. 33
- దాసోఽహం కోసలేంద్రస్య, రామస్యా క్లిష్ట కర్మణః
హనూమాన్ శత్రు సైన్యానాం, నిహంతా మారుతాత్మజః. 34
- స రావణసహస్రం మే, యుద్ధే ప్రతిబలం భవేత్
శిలాభిస్తు ప్రహరతః, పాదపైశ్చ సహస్రశః. 35
- అర్దయిత్వా పురీం లంకాం, అభివాద్య చ మైథిలీం
సమృద్ధార్థో గమిష్యామి, మిషతాం సర్వరక్షసామ్. 36
- తస్య సన్నాదశబ్దేన, తేఽభవన్నయశంకితాః
దదృశుశ్చ హనూమంతం, సంధ్యా మేఘమివోన్నతమ్. 37
- స్వామిసందేశనిశ్చంకాః, తత స్తే రాక్షసాః కపిం
చిత్రైః ప్రహరణైః భీమైః, అభిపేతు స్తతస్తతః. 38
- సతైః పరివృత శూరైః, సర్వత స్సుమహాబలః
ఆససాదాఽయసం భీమం, పరిఘం తోరణాశ్రితమ్. 39

- స తం పరిఘ మాదాయ, జఘాస రజనీచరాన్
స పన్నగ మివాదాయ, స్ఫురంతం వినతాసుతః. 40
- విచచారాంబరే వీరః, పరిగృహ్య చ మారుతిః
స హత్యా రాక్షసాన్ వీరాన్, కింకరాన్ మారుతాత్మజః. 41
- యుద్ధకాంక్షీ పునర్వీరః, తోరణం సముపాశ్రితః
తత స్తస్మాద్భయాత్ ముక్తాః, కతిచి తత్ర రాక్షసాః. 42
- నిహతాన్ కింకరాన్ సర్వాన్, రావణాయ న్యవేదయన్. 43
- స రాక్షసానాం నిహతం మహద్బలం
నిశమ్య రాజా పరివృత్తలోచనః
సమాదిదే శా ప్రతిమం పరాక్రమే
ప్రహస్తపుత్రం సమరే సుదుర్జయమ్. 44

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే, అదికావ్యే, వాల్మీకీయే,
చతుర్వింశత్ సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
శ్రీమత్సుందరకాండే ద్విచత్వారింశ స్సర్గః.

త్రిచత్వారింశ స్సర్గః (43)

తత స్స కింకరాన్ హత్వా, హనూమాన్ ధ్యాన మాస్థితః
వనం భగ్నం మయా చైత్య, ప్రాసాదో న వినాశితః.

తస్మా త్రాసాద మప్యేనం, భీమం విధ్వంసయా మ్యహం
 ఇతి సంచింత్య మనసా, హనూమాన్ దర్శయన్ బలమ్. 2

చైత్యప్రాసాద మాప్లుత్య, మేరుశృంగ మివోన్నతం
అరురోహ కపిశ్రేష్ఠో, హనూమా న్యారుతాత్మజః.

అరుహ్య గిరిసంకాశం, ప్రాసాదం హరియూధపః
బభౌ స సుమహాతేజాః, ప్రతి సూర్య ఇవోదితః.

సంప్రద్యుష్య చ దుర్ధర్షం, చైత్యప్రాసాద ముత్తమం
హనూమాన్ ప్రజ్వలన్ లక్ష్మ్యా, పారియాత్రోపమోఽభవత్.

స భూత్వా సుమహాకాయః, ప్రభావా న్నారూతాత్మజః
ధృష్ట మాస్మోటయామాస, లంకాం శబ్దేన పూరయన్.

తస్యాఽస్సోటిత శబ్దేన, మహతా శ్రోతఘాతినా
 పేతు ర్విహంగమా స్తత్ర, చైత్యపాలాశ్చ మోహితాః.

అస్త్రవిజ్ఞయతాం రామో, లక్ష్మణ శ్చ మహాబలః
రాజా జయతి సుగ్రీవో, రాఘవే నాభిపాలితః.

దాసో హం కోసలేంద్రస్య, రామ స్వాక్షిప్తకర్మణః
హనూమాన్ శత్రుస్సైన్యానాం, నిహంతా మారుతాత్మజః. 9

అంతరిక్షే స్థితః శ్రీమాన్, ఇదం వచన మబ్రవీత్
మాదృశానాం సహస్రాణి, విసృష్టాని మహాత్మనామ్. 20

బలినాం వానరేంద్రాణాం, సుగ్రీవవశవర్తినాం
అటంతి వసుధాం కృత్స్నాం, వయమన్యేచ వానరాః. 21

దశనాగబలాః కేచిత్, కేచిత్ దశగుణోత్తరాః
కేచి న్నాగ సహస్రస్య, బభూవుస్తుల్య విక్రమాః. 22

సంతి చోఘబలాః కేచిత్, కేచిత్ వాయుబలోపమాః
అప్రమేయబలా శ్చాన్యే, తత్రాసన్ హరియాధపాః. 23

ఈదృ గ్వీధై స్తు హరిభిః, వృతో దంతనఖాయుధైః
శతై శృత సహస్రై శ్చ, కోటీభి రయుతై రపి. 24

ఆగమిష్యతి సుగ్రీవః, సర్వేషాం వో నిఘాదనః
నేయ మస్తి పురీ లంకా, న యూయం న చ రావణః.
యస్మా దిక్ష్వాకునాథేన, బద్ధం వైరం మహాత్మనా. 25

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే,
చతుర్వింశత్ సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
శ్రీమత్సుందరకాండే త్రిచత్వారింశ స్సర్గః.

చతుశ్చత్వారింశస్సర్గః (44)

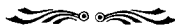
- సందిష్టో రాక్షసేంద్రేణ, ప్రహస్తస్య సుతో బలీ
జంబుమాలీ మహాదంష్ట్రో, నిర్జగామ ధనుర్ధరః 1
- రక్తమాల్యాంబరధరః, స్రగ్వీ రుచిరకుండలః
మహాన్ వివృత్తనయనః, చండ స్సమరదుర్జయః. 2
- ధను శక్రధనుః ప్రఖ్యం, మహా ద్రుచిరసాయకం
విష్ణారయానో వేగేన, వజ్రాసని సమస్యనమ్. 3
- తస్య విష్ణారఘోషేణ, ధనుషో మహతా దిశః
ప్రదిశశ్చ నభశ్చైవ, సహసా సమపూర్యత. 4
- రథేన ఖరయుక్తేన, త మాగత ముదీక్త్య సః
హనూమా న్యేగసంపన్నో, జహర్ష చ ననాద చ. 5
- తం తోరణవిటంకస్థం, హనూమంతం మహాకపిం
జంబుమాలీ మహాబాహుః, వివ్యాధ నిశితై శ్శరైః. 6
- అర్థచంద్రేణ వదనే, శిరస్యేకేన కర్ణినా
బాహ్వోర్వివ్యాధ నారాచైః, దశభి స్తం కపీశ్వరమ్. 7
- తస్య త చ్చుశుభే తామ్రం, శరేణాభిహతం ముఖం
శరదీ వాంబుజం పుల్లం, విధ్ధం భాస్కరరశ్మినా. 8
- తత్తస్య రక్తం రక్తేన, రంజితం శుశుభే ముఖం
యథాకాశే మహాపద్మం, సిక్తం చందనబిందుభిః. 9

- చుకోప బాణాభిహతో, రాక్షసస్య మహాకపిః
తతః పార్శ్వేఽతివిపులాం, దదర్శ మహతీం శిలామ్. 10
- తరసా తాం సముత్పాట్య, చిక్షేప బలవద్భులీ
తాం శరై ర్దశభిః క్రుద్ధః, తాడయామాస రాక్షసః. 11
- విపన్నం కర్మ తద్భ్రష్ట్యా, హనూమాం శృండవిక్రమః
సాలం విపుల ముత్పాట్య, భ్రామయామాస వీర్యవాన్. 12
- భ్రామయంతం కపిం దృష్ట్వా, సాలవృక్షం మహాబలం
చిక్షేప సుబహూన్ బాణాన్, జంబుమాలీ మహాబలః. 13
- సాలం చతుర్భి శ్చిచ్ఛేద, వానరం పంచభి ర్భుజే
ఉరస్యేకేన బాణేన, దశభి స్తు స్తనాంతరే. 14
- స శరైః పూరితతనుః, క్రోధేన మహతా వృతః
త మేవ పరిఘం గృహ్య, భ్రామయామాస వేగితః. 15
- అతివేగోఽతి వేగేన, భ్రామయిత్వా బలోత్కటః
పరిఘం పాతయామాస, జంబుమాలే ర్మహోరసి. 16
- తస్య చైవ శిరో నాస్తి, న బాహూ నచ జానునీ
న ధను ర్న రథో నాశ్వః, తత్రాదృశ్యంత నేషవః. 17
- స హత స్తరసా తేన, జంబుమాలీ మహాబలః
పపాత నిహతో భూమౌ, చూర్ణితాంగవిభూషణః. 18
- జంబుమాలిం చ నిహతం, కింకరాంశ్చ మహాబలాన్
చుక్రేధ రావణః శ్రుత్వా, కోప సంరక్తలోచనః. 19

స రోష సంవర్జిత తామ్రలోచనః
 ప్రహస్తపుత్రే నిహతే మహాబలే
 అమాత్యపుత్రాన్ అతివీర్యవిక్రమాన్
 సమాదిదే శాశు నిశాచరేశ్వరః.

20

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే, అదికావ్యే, వాల్మీకియే,
 చతుర్వింశత్ సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
 శ్రీమత్సుందరకాండే చతుశ్చత్వారింశ స్సర్గః.

పంచచత్వారింశ స్సర్గః (45)

- తత స్తే రాక్షసేంద్రేణ, చోదితా మంత్రిణ స్సుతాః
 నిర్యయు ర్భవనా త్తస్మాత్, సప్త సప్తార్చివర్చసః. 1
- మహాబలపరీవారాః, ధనుష్మంతో మహాబలాః
 కృతాస్త్రాస్త్రవిదాం శ్రేష్ఠాః, పరస్పరజయైషిణః. 2
- హేమజాలపరిక్షిప్తైః ధ్వజవద్భిః పతాకిభిః
 తోయదస్యననిర్ఘోషైః వాజియుక్తై ర్మహారథైః. 3
- తప్తకాంచనచిత్రాణి, చాపా న్యమితవిక్రమాః
 విష్ణోరయంత స్సంహృష్టాః, తటిత్యంత ఇవాంబుదాః. 4

యాత సేనాగ్రగా స్ఫుర్వే, మహాబలపరిగ్రహాః
సవాజిరథమాతంగాః, స కపి శ్చాన్యతా మితి. 4

యత్నేశు ఖలు భావ్యం స్యాత్, తమాసాద్య వనాలయం
కర్మ చాపి సమాధేయం, దేశకాలవిరోధినమ్. 5

స హ్యహం తం కపిం మన్యే, కర్మణా ప్రతితర్కయన్
సర్వథా తన్మహద్భూతం, మహాబలపరిగ్రహమ్.

భవేదింద్రేణ వా సృష్టం, అస్మదర్థం తపోబలాత్
సనాగయక్షగంధర్యాః, దేవాసురమహర్షయః.

యుష్మాభి స్సహితై స్సర్వైః, మయా సహ వినిర్జితాః
తై రవశ్యం విధాతవ్యం, వ్యతీకం కించిదేవ నః.

త దేవ నాత్ర సందేహః, ప్రసవ్య పరిగృహ్యతాం
నావమాన్యో భవద్భి శ్చ, హరి ర్గీరపరాక్రమః.

దృష్టా హి హరయః పూర్వం, మయా విపులవిక్రమాః
 వాలీ చ సహ సుగ్రీవో, జాంబవాంశ్చ మహాబలః.

నీల స్సేనాపతి శ్రైవ, యే చాన్యే ద్వివిదాదయః
నైవం తేషాం గతిర్భూమా, న తేజో న పరాక్రమః.

న మతి ర్నబలోత్సాహౌ, న రూపపరికల్పనం
మహత్సత్త్వ మిదం జ్ఞేయం, కపిరూపం వ్యవస్థితమ్. 12

ప్రయత్నం మహా దాస్థాయ, క్రియతా మస్య నిగ్రహః
కామం లోకా స్త్రయ స్సేంద్రాః, ససురాసుర మానవాః.

- భవతా మగ్రతః స్థాతుం, న పర్యాప్తా రణాజిరే
తథాపి తు నయజ్ఞేన, జయ మాకాంక్షతా రణే. 14
- ఆత్మా రక్ష్యః ప్రయత్నేన, యుద్ధసిద్ధి ర్ని చంచలా
తే స్యామివచనం సర్వే, ప్రతిగృహ్య మహాజనః. 15
- సముత్పేతు ర్మహావేగాః, హతాశసమతేజసః
రథై ర్మత్తైశ్చ మాతంగైః, వాజిభిశ్చ మహాజనైః. 16
- శస్త్రైశ్చ వివిధై స్తీక్షణైః, సర్వై శ్శేపచితా బలైః
తతస్తం దదృశు ర్వీరాః, దీప్యమానం మహాకపిమ్. 17
- రశ్మిమంతమివోద్యంతం, స్యతేజో రశ్మిమాలినం
తోరణస్థం మహాత్నాహం, మహాసత్త్వం మహాబలమ్. 18
- మహామతిం మహావేగం, మహాకాయం మహాబలం
తే సమీక్ష్యైవ తే సర్వే, దిక్షు సర్వా స్యవస్థితాః. 19
- తై స్తైః ప్రహరణై ర్భీష్టైః, అభిపేతు స్తత స్తతః
తస్య పంచాయసాః తీక్ష్ణాః, శితాః పీతముఖా శృరాః. 20
- శిర స్సుతృలపత్రాభాః, దుర్ధరేణ నిపాతితాః
సతైః పంచభి రావిధ్ధః, శరై శ్శిరసి వానరః. 21
- ఉత్పాత నదన్ వ్యోమ్ని, దిశో దశ వినాదయన్
తత స్తు దుర్ధరో వీరః, సరథ స్సజ్యకాయుకః. 22
- కిరన్ శరశతై స్తీక్ష్ణైః, అభిపేదే మహాబలః
స కపి ర్భారయామాస, తం వ్యోమ్ని శరవర్షిణమ్. 23

- వృష్టిమంతం పయోదాంతే, పయోద మివ మారుతః
అర్ధ్యమాన స్తత స్తేన, దుర్ధరే జానిలాత్యజః. 24
- చకార కదనం భూయో, వ్యవర్ధత చ వేగవాన్
స దూరం సహ సోత్పత్య, దుర్ధరస్య రథే హరిః. 25
- నిపపాత మహావేగో, విద్యుద్రాశి ర్గిరా వివ
తత స్స మథితాష్టాశ్యం, రథం భగ్నాక్షకూబరమ్. 26
- విహాయ న్యపత ద్భూమౌ, దుర్ధర స్త్యక్తజీవితః
తం విరూపాక్షయూపాక్షౌ, దృష్ట్వా నిపతితం భువి. 27
- సంజాతరోషౌ దుర్ధర్షాః, ఉత్పేతతు రరిందమౌ
స తాభ్యాం సహసోత్పత్య, విష్ణితో విమలేఽంబరే. 28
- ముద్గరాభ్యాం మహాబాహుః, వక్ష స్యభిహతః కపిః
తయో ర్వేగవతో ర్వేగం, వినిహత్య మహాబలః. 29
- నిపపాత పునర్భూమౌ, సుపర్ణసమవిక్రమః
స సాలవృక్ష మాసాద్య, త ముత్పాట్య చ వానరః. 30
- తా వుభౌ రాక్షసౌ వీరౌ, జఘాన పవనాత్యజః
తత స్తాం స్త్రీ న్నతాన్ జ్ఞాత్యా, వానరేణ తరస్వినా. 31
- అభిపేదే మహావేగః, ప్రసహ్య ప్రఘసో హరిం
భాసకర్ణశ్చ సంక్రుద్ధః, శూల మాదాయ వీర్యవాన్. 32
- ఏకతః కపిశార్దూలం, యశస్విన మవస్థితమ్
పట్టసేన శితాగ్రేణ, ప్రఘసః ప్రత్యయోధయత్. 33

భాసకర్ణశ్చ జూలేన, రాక్షసః కపిసత్తమం
స తాభ్యాం విక్షతై ర్గాత్రైః, అస్మద్ద్విగ్ధ తనూరుహః.

అభవ ద్వానరః క్రుద్ధో, బాలసూర్యసమప్రభః
సముత్పాట్య గిరే శ్చుంగం, సమృగవ్యాళపాదపమ్. 35

జఘాన హనుమాన్వీరౌ, రాక్షసౌ కపికుంజరః
గిరిశృంగవినిష్ఠిష్ఠౌ, తిలశ స్తౌ బభూవతు.
తత స్తే ష్వవనన్నేషు, సేనాపతిషు పంచసు.

అశ్వై రశ్వాన్ గజై ర్నాగాన్, యోధై ర్యేథాన్ రథైః రథాన్
స కపి ర్నాశయామాస, సహస్రాక్ష ఇవాసురాన్.

హత్రై ర్నాగై శ్చ తురగైః, భగ్నాకై శ్చ మహరథైః
హత్రై శ్చ రాక్షసై ర్భూమి, రుద్ధమార్గా సమంతతః. 38

తతః కపి స్తాన్ ధృజినీపతీన్ రణే
నిహత్య వీరాన్ సబలాన్ సవాహనాన్
సమీక్త్య వీరః పరిగృహ్య తోరణం
కృతక్షణః కాల ఇవ ప్రజాక్షయే.

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే, వాల్మీకీయే,
చతుర్వింశత్ సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
శ్రీమత్పుండరకాండే షట్పత్యారింశ స్సర్గః.

సప్త చత్వారింశ స్సర్గః (47)

సేనాపతీన్ పంచ స తు ప్రమాపితాన్
హనుమాతా సానుచరాన్ సవాహనాన్
సమీక్ష్య రాజా సమరోధతో న్ముఖం
కుమార మక్షం ప్రసమైక తాగ్రతః.

1

ప్రతిరోజు రామాయణ పారాయణ పూర్తి అయిన

తరువాత చదువవలసిన శ్లోకములు

- ఏవ మేతత్ పురావృత్తమ్, అఖ్యానం భద్రమస్తు వః,
ప్రవ్యాహరత విస్రజ్జం, బలం విష్ణోః ప్రవర్ధతామ్. 1
- లాభస్తేషాం జయస్తేషాం, కుతస్తేషాం పరాభవః,
యేషా మిందీవరశ్యామో, హృదయే సుప్రతిష్ఠితః. 2
- కాలే వర్షతు వర్షన్యః, పృథివీ సస్యశాలినీ,
దేశోఽయం క్షోభరహితో, బ్రాహ్మణా స్సంతు నిర్భయా. 3
- కావేరీ వర్ధతాం కాలే, కాలే వర్షతు వాసవః,
శ్రీరంగనాథో జయతు, శ్రీరంగశ్రీశ్చ వర్ధతామ్. 4
- స్యస్తి ప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం, న్యాయ్యేన మార్గేణ మహీం మహీశః,
గోబ్రాహ్మణేభ్యః శుభమస్తు నిత్యం, లోకా స్సమస్తాస్సుభినో భవంతు. 5
- మంగళం కోసలేంద్రాయ, మహనీయ గుణాబ్జయే,
చక్రవర్తి తనూజాయ, సార్వభౌమాయ మంగళమ్. 6
- వేద వేదాంతవేద్యాయ, మేఘశ్యామల మూర్తయే,
పుంసాం మోహనరూపాయ, పుణ్య శ్లోకాయ మంగళమ్. 7
- విశ్వామిత్రాంతరంగాయ, మిథిలానగరీపతేః,
భాగ్యానాం పరిపాకాయ, భవ్యరూపాయ మంగళమ్. 8
- పితృభక్తాయ సతతం, బ్రాతృభిః సహసీతయా,
నందితాభిల లోకాయ, రామభద్రాయ మంగళమ్. 9

త్యక్త సాకేతవాసాయ, చిత్రకూటవిహారిణే,
సేవ్యాయ సర్వయమినాం, ధీరోదాత్తాయ మంగళమ్. 10

సౌమిత్రిణా చ జానక్యా, చాపబాణాసింధారిణే,
సంసేవ్యాయ సదా భక్త్యా, స్వామినే మమ మంగళమ్. 11

దండకారణ్య వాసాయ, ఖండితామరశత్రవే,
గృధ్రరాజాయ భక్తాయ, ముక్తిదాయాఽస్తు మంగళమ్. 12

సాదరం శబరీదత్త, ఫలమూలాభిలాషిణే,
సౌలభ్య పరిపూర్ణాయ, సత్వేంద్రికాయ మంగళమ్. 13

హనుమత్సమవేతాయ, హరిశాభీష్టదాయినే,
వాలి ప్రమథనాయాస్తు, మహాధీరాయ మంగళమ్. 14

శ్రీమతే రఘువీరాయ, సేతుల్లంఘిత సింధవే,
జిత రాక్షసరాజాయ, రణధీరాయ మంగళమ్. 15

ఆసాద్య నగరీం దివ్యామ్, అభిషిక్తాయ సీతయా,
రాజాధిరాజరాజాయ, రామభద్రాయ మంగళమ్. 16

మంగళా శాసనపరైః, మదాచార్య పురోగమైః,
సర్వైశ్చ పూర్వైరాచార్యైః, సత్సంతానాయాస్తు మంగళమ్. 17

యదక్షర పదభ్రష్టం, మాత్రా హీనంతు యద్భవేత్,
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ, నారాయణ నమోస్తుతే. 18

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా, బుధ్యాఽఽత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్,
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై, నారాయణాయేతి సమర్పయామి. 19

శ్రీమన్నారాయణాయేతి సమర్పయామి.